

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Tekniska kontrollcentralen och lag om säkerhetsteknikcentralen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om Tekniska kontrollcentralen och en lag om säkerhetsteknikcentralen skall stiftas. Den nuvarande tekniska kontrollcentralen skall ombildas till ett i lagen om statens affärsverk avsett affärsverk på handels- och industriministeriets förvaltningsområde med uppgift att producera kontroll- och testningstjänster. För de myndighetsuppgifter som ankommer på den nuvarande tekniska kontrollcentralen och den offentligt-rättsliga föreningen Elinspektionscentralen föreslås ett nytt ämbetsverk, säkerhetsteknikcentralen.

Syftet med propositionen är att omorganisera den tekniska kontrollverksamheten så att de tekniska kontroll- och testningsuppgifterna skiljs åt från myndighetsuppgifterna. Det föreslagna kontrollsystemet uppfyller Europeiska gemenskapernas principer bl.a. om ordnandet av marknadstillsynen över produkter. Samtidigt blir det också möjligt att låta kompetenta och pålitliga kontroll- och testningsorgan konkurrera om de tekniska kontroll- och testningsuppgifterna.

Tekniska kontrollcentralen med formen av ett affärsverk skall ha i uppgift att utöva kontroll-, certifierings-, bedömnings-, testnings-, mättnings-, kalibreringsverksamhet och annan motsvarande verksamhet på affärsekonomiska grunder samt att producera tjänster med anknytning till denna verksamhet i ett marknadsläge. Om centralen blir ett affärsverk förbättras dess förutsättningar att smidigt kunna bemöta utvecklingen inom marknaden för och efterfrågan på tjänster som bygger på

specialkunnande i fråga om teknisk säkerhet eller pålitlighet.

Den säkerhetsteknikcentral som skall inrättas skall sköta myndighetsuppgifter som ankommer på den nuvarande tekniska kontrollcentralen och Elinspektionscentralen, d.v.s. uppgifter som förutsätter utövande av offentlig makt. Målet är att till ämbetsverket senare skall kunna fogas statsförvaltningens olika organisationers myndighetsuppgifter med anknytning till teknisk säkerhet och pålitlighet. Avsikten med propositionen är att inrätta ett sådant sakkunnigämbetsverk som centralt kan sköta myndighetsuppgifter som sammanhänger med den tekniska kontrollverksamheten. Ämbetsverket skall också vara med om att utveckla branschens infrastruktur samt sköta europeiskt och annat internationellt samarbete i branschen.

Tekniska kontrollcentralen i dess nuvarande form skall dras in. En teknisk kontrollcentral med formen av ett affärsverk och en säkerhetsteknikcentral skall fortsätta med den indragna tekniska kontrollcentralens verksamhet. Den nuvarande personalen vid tekniska kontrollcentralen övergår till de nya organisationerna. På motsvarande sätt är avsikten att den personal som sköter Elinspektionscentralens myndighetsuppgifter skall övergå till det nya ämbetsverket.

Propositionen sammanhänger med den första tilläggsbudgetpropositionen för 1995 och avses bli behandlad i samband med den.

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft den 1 november 1995.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	5.2. Remissutlåtanden	10
ALLMÄN MOTIVERING	3	6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	10
1. Inledning	3	DETALJMOTIVERING	11
2. Nuläge	3	1. Lagförslagen	11
2.1. Lagstiftning och praxis	3	1.1. Lagen om Tekniska kontrollcentralen ...	11
2.2. Den internationella utvecklingen	4	1.2. Lagen om säkerhetsteknikcentralen	13
2.3. Bedömning av nuläget	6	2. Närmare stadganden och bestämmelser	15
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen .	6	3. Ikraftträdande	15
4. Propositionens verkningar	8	4. Lagstiftningsordning	15
4.1. Ekonomiska verkningar	8	LAGFÖRSLAGEN	15
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	9	1. Lagen om Tekniska kontrollcentralen	15
4.3. Miljöeffekter	9	2. Lagen om säkerhetsteknikcentralen	16
5. Beredningen av propositionen	9		
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial .	9		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

För att systemen för certifiering av teknisk säkerhet och pålitlighet skall kunna anpassas till den europeiska integrationen förutsätts att marknadstillsynen, som hör till myndighetsuppgifterna, och den tekniska kontrollverksamheten skiljs åt. I enlighet med statsförvaltningens allmänna utvecklingsmål är avsikten att denna princip om att skilja åt myndighetsuppgifterna och de tekniska uppgifterna skall tillämpas på all teknisk kontrollverksamhet och därmed också på områden som integrationen inte direkt påverkar. Området för myndighetsverksamheten inskränks då så att den gäller främst sådana uppgifter som förutsätter utövande av offentlig makt.

Den nuvarande tekniska kontrollcentralens verksamhetsidé går ut på att upprätthålla och främja teknisk säkerhet och pålitlighet i enlighet med nationella och internationella behov samt att producera tjänster för industrin, handeln och enskilda medborgare. Enligt det lagförslag som ingår i propositionen ändras den del av tekniska kontrollcentralen som handhar avgiftsbelagd serviceverksamhet i huvudsak till ett statligt affärsverk. Lagförslaget bygger centralt på lagen om statens affärsverk (627/87), nedan affärsverkslagen. I den föreslagna lagen om Tekniska kontrollcentralen ges nödvändiga stadganden som kompletterar affärsverkslagen till följd av kontrollcentralens särdrag.

Industrin och det övriga näringslivet bör också i framtiden ha tillräckliga möjligheter att på skäligen villkor få de kontroll-, certifierings-, testnings-, mättnings-, kalibreringstjänster och andra motsvarande tekniska tjänster som förutsätts i författningar eller som annars anses nödvändiga. När verksamheten utövas i affärsverksform ger det bättre möjligheter att sköta den tekniska kontrollverksamheten kund- och marknadscentrerat samtidigt som det säkerställs att de krav som samhället ställer på den tekniska säkerheten och pålitligheten blir tillgodosedda. Dessutom skapas på detta sätt förutsättningar för att den tekniska kontrollverksamheten skall kunna släppas fri för konkurrens, något som centralt påverkas av harmoniseringen av lagstiftningen om den tekniska kontrollverksamheten på europeisk nivå.

Den nuvarande tekniska kontrollcentralens myndighetsuppgifter skall enligt det lagförslag

som ingår i propositionen överföras på den säkerhetsteknikcentral som skall inrättas. På ämbetsverket skall också överföras de myndighetsuppgifter som den offentlighetsrättsliga föreningen Elinspektionscentralen sköter. Dessutom är målet att på ämbetsverket också överföra sådana myndighetsuppgifter som sammanhänger med tillsynen av produkter och organ och som sköts på annat håll samt andra uppgifter som gäller upprätthållande och utvecklande av infrastrukturen i branschen. Genom att myndighetsuppgifterna förenas i samma organisation kan fördelar med tanke på helheten uppnås, när den myndighetsverksamhet som sammanhänger med den tekniska kontrollverksamheten utvecklas på det sätt som det europeiska kontroll- och tillsynssystemet förutsätter och enligt de nationella behoven.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Tekniska kontrollcentralen

Tekniska kontrollcentralen är ett statligt ämbetsverk som är underställt handels- och industriministeriet. Dessutom sköter kontrollcentralen uppgifter som hör till trafikministeriets, inrikesministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden. Om grunderna, verksamhetsområdet, uppgifterna och den högsta ledningen för tekniska kontrollcentralen stadgas i lagen (65/84) och förordningen (679/91) om tekniska kontrollcentralen. Enligt lagen åligger det kontrollcentralen att utföra i stadganden och bestämmelser förutsatt tillsyn och besiktning av tryckkärl, aerosoler, farliga ämnen och produkter, skjutvapen, skjutförnödenheter, gruvor, mättningsinstrument och ädelmetallarbeten samt testning i anslutning till dessa. Kontrollcentralen har också getts andra uppgifter som lämpar sig för dess verksamhetsområde. Dessutom betjänar kontrollcentralen sina kunder genom att på avtalsbasis erbjuda kontroll-, bedömnings-, certifierings-, testnings- och kalibreringstjänster.

Tekniska kontrollcentralens förvaltning och organisation har arrangerats genom förordningen om och arbetsordningen för kontrollcentralen. År 1994 hade kontrollcentralen till

sitt förfogande 260 årsverken. Inkomsterna från kontrollcentralens avgiftsbelagda serviceverksamhet var år 1994 ca 52 miljoner mark. Kontrollcentralens totala utgifter år 1994 uppgick till 65 miljoner mark. Den andel av detta belopp som översteg inkomsterna finansierades ur statsbudgeten.

Elinspektionscentralen

Elinspektionscentralen är en offentligrättslig förening som är verksam enligt en av handels- och industriministeriet fastställd verksamhetsplan och godkänd budget. Centralen har i uppgift att med stöd av ellagen (319/79) övervaka och besiktiga elmateriel och elanläggningar.

Elinspektionscentralen sörjer för marknadstillsynen över elektrisk utrustning och godkännandet av den elektriska utrustning som enligt handels- och industriministeriets beslut om övervakning av elektrisk utrustning och om godkännande som skall krävas för viss elektrisk utrustning (1695/93) skall godkännas innan den släpps ut på marknaden. Elinspektionscentralen beviljar tillstånd och behörighetsintyg som sammanhänger med elplanering och elentreprenader samt övervakar också i övrigt den verksamhet som yrkesmän och entreprenörer utövar inom elbranschen. Elinspektionscentralen övervakar elverkens installationsbesiktningar samt driften av elektrisk utrustning genom att utföra ibruktagningsbesiktningar och periodiska besiktningar. Också periodiska besiktningar av hissar ankommer på Elinspektionscentralen med stöd av handels- och industriministeriets beslut om besiktning och service av eldrivna hissar och med dem jämförbara transportörer (201/85). Dessutom besiktigar Elinspektionscentralen olika lyftanordningar i enlighet med de statsrådsbeslut som har utfärdats med stöd av arbetarskyddslagen (299/58).

Enligt ellagen meddelar Elinspektionscentralen detaljerade tekniska föreskrifter och anvisningar samt administrativa föreskrifter och anvisningar som anknyter till dessa. I förordningen om Elinspektionscentralen (428/79) har fastslagits att den också skall ha i uppgift att sörja för den utveckling, publicering, rådgivning och informering som gäller elsäkerheten, att delta i internationellt samarbete och att stöda standardiseringen inom elsektorn.

Elinspektionscentralen har under de senaste

åren anpassat sin verksamhet till de förändrade förhållandena bl.a. genom att inskränka personalantalet. Vid Elinspektionscentralen finns för närvarande 230 anställda. Av dessa sköter ca 110 personer myndighetsuppgifter. De övriga uppgifterna hör till området för fri konkurrens.

2.2. Den internationella utvecklingen

Det centrala målet för den europeiska integrationen är att skapa ett enhetligt marknadssområde, där varor, personer, kapital och tjänster fritt kan röra sig. Varornas fria rörlighet försvåras bl.a. av tekniska hinder inom handeln. Enligt de principer som skall följas för att fri rörlighet för varor inom Europeiska unionen (EU) och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) skall kunna främjas harmoniseras de väsentliga krav som gäller produkterna samt erkänns besiktningsresultaten och de nationella krav som inte omfattas av harmoniseringen utifrån ömsesidighet.

De väsentliga kraven harmoniseras med direktiv och vid utarbetandet av dessa används numera den s.k. nya metoden. Enligt den nya metoden väljs de sektorer som kräver gemenskapsharmonisering noggrannare än tidigare och i direktiven fastställs endast väsentliga krav. Detaljerade krav ingår i de harmoniserade europeiska standarderna. Tillverkaren skall sörja för att de väsentliga kraven i direktiven uppfylls. På en produkt som stämmer överens med kraven görs en CE-märkning. Efter detta kan produkten fritt röra sig inom EU och EES. Största delen av direktiven är dock fortfarande utarbetade enligt den gamla metoden. De ger inte i samma utsträckning produkttillverkarna möjligheter att använda egen prövning.

De krav som gäller produkter inom tekniska kontrollcentralens verksamhetsområde har harmoniserats och vår nationella lagstiftning ändrats i fråga om mätinstrument, tryckkärl, gasanordningar, lyftanordningar, aerosoler och explosiva varor med anledning av följande direktiv: rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om icke-automatiska vågar (90/384/EEG), nedan direktivet om icke-automatiska vågar, rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gemensamma föreskrifter för både mätton och metrologiska kontrollmetoder (71/316/EEG), nedan mättdonsdirektivet, samt de specialdirektiv som preciserar detta, rådets direktiv

om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning i fråga om tryckkärl (87/404/EEG), nedan tryckkärlsdirektivet, rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar med gemensamma föreskrifter för tryckkärl och metoder för kontroll av dem (76/767/EEG) samt de specialdirektiv som preciserar detta, rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen (90/396/EEG), rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner (89/392/EEG), nedan maskindirektivet, rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande aerosolbehållare (75/324/EEG) och rådets direktiv om harmonisering av bestämmelserna om utsläppande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk (93/15/EEG). Dessutom bereds som bäst bl.a. direktiv enligt den nya metoden om anordningar med tryck, mätinstrument och ädelmetallarbeten med vilka avsikten är att ersätta motsvarande tidigare direktiv. I framtiden täcker direktiven enligt den nya metoden så gott som hela kontrollcentralens verksamhetsområde.

Ellagen och de författningar som sammanhänger med den har ändrats så att de motsvarar kraven i följande direktiv om elmateriel och elanläggningar: rådets direktiv om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (73/23/EEG), nedan lågspänningsdirektivet, rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromedicinsk utrustning inom human- och veterinärmedicin (84/539/EEG), rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning i explosionsfarliga omgivningar (76/117/EEG), rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning i explosionsfarliga omgivningar med användning av vissa typer av skydd (79/196/EEG), rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning i explosionsfarliga omgivningar i gruvor med risk för lättantändlig gruvgas (82/130/EEG), rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (89/336/EEG), nedan EMC-direktivet, samt de direktiv som gäller hissar (84/528/EEG och 84/529/EEG).

I vissa europeiska länder är det aktuellt med reformer som gäller organiseringen av den tekniska kontrollverksamheten och vissa av reformerna har redan genomförts. Huvudprinciperna för det europeiska systemet är oberoende och öppenhet samt skillnaden mellan de krav som gäller å ena sidan produkterna och å andra sidan miljön, arbetsförhållandena och andra motsvarande förhållanden. Kontrollverksamhetens oberoende förutsätter bl.a. att utarbetandet av föreskrifter och tillsynen över att de följs klart skiljs åt.

I det europeiska systemet för kontroll och tillsyn över produkters tekniska säkerhet och pålitlighet skiljs den första tillsynen över produkterna och marknadstillsynen över produkterna åt från varandra. För produkternas överensstämmelse med kraven svarar tillverkarna och då det är fråga om import till Europa importörerna. För påvisande av att produkterna stämmer överens med kraven finns det i allmänhet många alternativa metoder. Till dem hör ibland obligatoriskt besiktningar av antingen produkterna eller tillverkarens verksamhet eller av bådadera, vilka utförs av ett opartiskt utomstående besiktningsorgan som tillverkaren (importören) har valt. Denna tillsyn kallas första tillsyn. Myndigheten deltar inte i den första tillsynen. Genom marknadstillsyn över produkterna utreder myndigheten om produkterna på marknaden stämmer överens med de bestämmelser som gäller dem. Marknadstillsynen innehåller uppföljningsåtgärder, ifall produkterna inte stämmer överens med bestämmelserna eller ifall de annars är farliga. I det system för bedömning av överensstämmelse som har utvecklats inom EG betonas tillverkarens ansvar för att produkterna stämmer överens med kraven.

De oberoende testningar, besiktningar och certifieringar som förutsätts i direktiven enligt den nya metoden utförs av behöriga besiktningsorgan, s.k. anmälda organ. Staterna kan anmäla ett antal offentliga eller privata besiktningsorgan enligt egen prövning för varje direktivs område. Varje anmält organ kan arbeta inom hela den inre marknaden. Tekniska kontrollcentralen är anmält organ med stöd av tryckkärlsdirektivet och direktivet om icke-automatiska vågar. Kontrollcentralen är också godkänt besiktningsorgan för uppgifter enligt de direktiv om mätdon och tryckkärl vilka har utarbetats enligt den gamla metoden. Elinspektionscentralen är anmält organ utgående från

maskindirektivet, EMC-direktivet, lågspänningsdirektivet och direktiven om hissar samt rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning för mätare för elektrisk energi (76/891/EEG).

Tillsynen över driften och förhållandena vid driften samt den tekniska besiktningen eller testningen i samband med detta har EG hittills inte harmoniserat. I direktiven förutsätts dock att medlemsstaterna ordnar tillsynen över driften och förhållandena vid den på behörigt sätt, fastän avgörandet hur denna skall genomföras har överlåtits till nationell nivå. Enligt den föreslagna reformen skall tillsynen över drift och förhållanden ankomma på myndigheterna. De tekniska besiktning- och testningsuppgifterna som sammanhänger med tillsynen över driften och förhållandena skall i regel ankomma på besiktning- och testningsorganen.

Både inom elsektorn och tekniska kontrollcentralens verksamhetsområde har det redan länge förekommit internationella avtal om ömsesidigt erkännande av besiktning- och testningsresultat. Målet har varit att undvika att besiktningar och testningar av en produkt görs många gånger.

2.3. Bedömning av nuläget

Verksamhetsmiljön för den tekniska kontrollen har kraftigt förändrats och förändringarna pågår ännu. Den europeiska integrationen förutsätter att de myndighetsuppgifter som sammanhänger med produkters tekniska säkerhet och pålitlighet skiljs åt från kontrollerna och andra tekniska uppgifter. Denna uppdelning är det ändamålsenligt att i sin helhet genomföra i den tekniska kontroll- och tillsynsverksamheten.

Statsförvaltningens utvecklingsplaner påverkar också tekniska kontrollcentralens verksamhet. I kontrollverksamhetens föränderliga verksamhetsmiljö är det nödvändigt att bättre än i dagens läge beakta kundens behov. Verksamheten och ekonomin bör smidigt kunna anpassas till förändringarna i efterfrågan och till kundernas behov.

Tekniska kontrollcentralens tekniska uppgifter, d.v.s. dess avgiftsbelagda serviceverksamhet, är väl lämpade att utövas i affärsverksform. När kontrollcentralen har formen av ett affärsverk kan den vidareutvecklas så att den funktionellt och ekonomiskt är tillräckligt

handlingskraftig. Detta är speciellt viktigt i och med att kontrollverksamheten blir allt mer öppen för konkurrens, eftersom man samtidigt måste säkerställa tillgången på tjänster i fråga om specialkunnande som gäller teknisk säkerhet och pålitlighet.

Myndigheten bör sörja för de uppgifter med vilka sammanhänger utövande av offentlig makt. Därför är det nödvändigt att överföra tekniska kontrollcentralens myndighetsuppgifter på ett nytt ämbetsverk som skall inrättas, d.v.s. säkerhetsteknikcentralen. Elinspektionscentralens myndighetsuppgifter i anknytning till elsäkerheten, vilka förutsätter utövandet av offentlig makt, bör också avskiljas från testningen och kontrollerna. Dessa myndighetsuppgifter bör överföras på en statlig myndighet. Genom att alla myndighetsuppgifter koncentreras till samma organisation kan den myndighetsverksamhet som gäller teknisk kontroll utvecklas så att den blir framgångsrikare och produktiviteten blir bättre. Samtidigt uppnås fördelar i fråga om helheten när den tekniska kontrollen och tillsynen utvecklas så att de blir förenliga med de europeiska systemen och motsvarar de nationella behoven.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Målet för propositionen är att genomföra organisatoriska nyarrangemang för den tekniska kontrollen och tillsynen i samband med den europeiska integrationen. Utgångspunkten är att trygga de myndighetstjänster och tjänster för teknisk kontroll och testning som industrin och det övriga näringslivet samt samhället behöver. Utgångspunkt för reformen är dessutom att behålla den nuvarande nivån i fråga om säkerhet och pålitlighet för de anläggningar och funktioner som förorsakar risker för personer, egendom och miljö samt också i övrigt att säkerställa att de författningar och bestämmelser som gäller teknisk kontroll och elsäkerhet följs på deras nuvarande nivå.

I propositionen föreslås att av huvuddelen av tekniska kontrollcentralens avgiftsbelagda verksamhet skall bildas ett sådant affärsverk inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde som avses i affärsverkslagen och att det skall heta Tekniska kontrollcentralen. Kontrollcentralens verksamhetsområde, uppgifter och verksamhet skall vara av samma slag

som hittills. För myndighetsuppgifterna skall ett nytt ämbetsverk med namnet säkerhetsteknikcentralen bildas på handels- och industriministeriets förvaltningsområde. På säkerhetsteknikcentralen skall också överföras de myndighetsuppgifter som gäller elsäkerheten. Med åtgärden eftersträvas en tydlig differentiering mellan å ena sidan den egentliga tekniska kontrollen, d.v.s. kontroll, certifiering, bedömning, testning, mätning, kalibrering och övrig motsvarande verksamhet, samt å andra sidan myndighetsuppgifterna.

Tekniska kontrollcentralens förvaltning organiseras enligt affärsverkslagen. Kontrollcentralens verksamhet leds av en styrelse och en verkställande direktör inom de gränser för verksamhets- och resultatmålen som riksdagen och statsrådet har ställt. Riksdagen fastslår omfattningen av de basserviceuppgifter som ankommer på kontrollcentralen samt fattar beslut om finansieringen. Handels- och industriministeriet fastställer kontrollcentralens service- och verksamhetsmål samt vid behov dess delar inom de gränser som riksdagen har godkänt. Propositionen klargör styrningen av kontrollcentralen och betonar dess eget ansvar för verksamhetens resultat och konkurrenskraft.

Till säkerhetsteknikcentralen koncentreras de produkttillsyns- och tillståndsuppgifter som i dagens läge sköts av tekniska kontrollcentralen samt övriga myndighetsuppgifter som förutsätter utövande av offentlig makt. Till ämbetsverket överförs också Elinspektionscentralens myndighetsuppgifter. Ämbetsverket sköter dessutom inspektionsuppgifter som sammanhänger med behandlingen av tillstånd till industriell behandling och upplagring av kemikalier. Också i fråga om dessa kontroller är målet att genomföra den fördelning av uppgifterna mellan myndighet och kontrollorgan som skall iaktas i produktkontrollen och -tillsynen. Möjligheterna att genomföra detta utreds särskilt.

Säkerhetsteknikcentralen skall ha i uppgift att övervaka och främja säkerheten i fråga om elanläggningar och elektrisk utrustning, tryckkärl, industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier, gruvsdrift, transport av farliga ämnen, explosiva varor och skjutvapen samt pålitligheten i fråga om mätinstrument och ädelmetallarbeten i enlighet med nationella och internationella behov. Tillsynen består av produkttillsyn, tillsyn över verksamheten och

över verksamhetsidkarna. Verksamheten inriktas på industrin, handeln, den offentliga förvaltningen och enskilda medborgare. Vid produkttillsynen förskjuts tyngdpunkten till marknadstillsyn. På vissa sektorer har man redan övergått till ett marknadstillsynssystem som fungerar enligt de nya principerna. Ämbetsverket får i uppdrag att organisera tillsynen på ett sätt som motsvarar den nya situationen och att genomföra den i praktiken. Vid ämbetsverket skall dock inte utvecklas sådana färdigheter som behövs för testning av produkter, utan ämbetsverket skall av sakkunnigorgan köpa de tjänster som behövs vid marknadstillsynen. Också vid kontrollverksamheten skall ämbetsverket utnyttja kontroll- och testningsorganens tekniska sakkunskap och kapacitet genom att köpa tjänster av dem. Ämbetsverket skall även ha i uppgift att utreda tillgången på nödvändiga tekniska testnings- och kontrolltjänster samt att delta i utvecklandet av infrastrukturen för den tekniska kontrollen och testningen samt av lagstiftningen och styrningen så att de blir förenliga med det europeiska systemet.

Målet med reformen är att utveckla säkerhetsteknikcentralen till en sakkunnigmyndighet som skall sörja för också de internationella förpliktelser och uppgifter som fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen och avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet medför. Det administrativa målet för omorganiseringen är dessutom att skapa de organisatoriska förutsättningarna för att myndighetsuppgifterna i anslutning till den tekniska kontrollen samt de uppgifter som gäller utvecklandet av branschens infrastruktur i fortsättningen också i större omfattning skall kunna överföras på ämbetsverket. Vilka uppgifter som överförs skall dock utredas särskilt.

Den rättsliga ställningen för tekniska kontrollcentralens personal ändras inte i och med reformen. Personalen bibehåller sina rättigheter och skyldigheter. Ungefär en tredjedel av personalen övergår i tjänst hos säkerhetsteknikcentralen och resten hos affärsverket med ny form direkt med stöd av lag. För skötseln av de myndighetsuppgifter som gäller elsäkerheten har man dessutom för avsikt att inrätta 30 nya tjänster vid säkerhetsteknikcentralen. De kommer i mån av möjlighet att besättas med personal som blir ledig vid Elinspektionscentralen.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Tekniska kontrollcentralen

De omsättnings- och anläggningstillgångar som sammanhänger med den nuvarande tekniska kontrollcentralens affärsverksverksamhet överförs på det nybildade affärsverket Tekniska kontrollcentralen. Avsikten är också att de verksamheter som finns spridda i huvudstadsregionen i hyrda och statligt ägda lokaler skall koncentreras till en verksamhetsenhet. För detta ändamål beviljas den nuvarande kontrollcentralen ett engångsanslag för de byggnads-, flyttnings- och investeringskostnader som förflyttningen innebär. På kontrollcentralen överförs rätten att uppbära försäljningstillgodohavanden och kortfristiga tillgodohavanden samt skyldigheten att betala skulder för inköp och andra kortfristiga skulder. Skillnaden redovisar kontrollcentralen till staten. Avsikten är att den skuld i fråga om semesterlöner som uppkommit under kontrollcentralens tid som ämbetsverk vid behov skall bli finansierad med ett anslag som tas in i budgeten eller med ett lån.

Anläggningstillgångarna värderas till gängse värde, som i september 1995 beräknas vara ca 2,7 miljoner mark. Försäljningstillgodohavandena beräknas till 3 miljoner mark och de kortfristiga inköps- och resultatregleringsskulder till 1,9 miljoner mark. Beloppet för semesterlöneskulden under ämbetsverkstiden beräknas uppgå till 3,1 miljoner mark.

Som grundkapital i ingående balans upptas 1 miljon mark. Som övrigt eget kapital upptas 1,7 miljoner mark. För stärkande av kontrollcentralens balansstruktur och för att få verksamhetsbetingelserna att motsvara verksamheten och ekonomin i de övriga företagen i branschen är avsikten att grundkapitalet skall höjas med 8 miljoner mark. För detta föreslås ett särskilt anslag.

Tekniska kontrollcentralens verksamhet bedöms i början gå med förlust till följd av de kostnader av engångsnatur som sammanhänger med begynnelseskedet. Efter de första åren bedöms kontrollcentralen utifrån kalkyler ha förutsättningar för en företagsekonomiskt lönsam verksamhet.

Avsikten är att tekniska kontrollcentralen fortsättningsvis skall vara skyldig att producera bastjänster som är viktiga för näringslivet,

såsom verksamheten vid NDT-behörighetscentralen som gäller behörighet att utföra oförstörande materialprovning samt vapenbesiktning. Efterfrågan på dessa tjänster i Finland är dock så pass ringa att kunderna inte till alla delar kan stå för kostnaderna för producerandet av tjänsterna. I fråga om detta beräknas det att i begynnelseskedet behövs ca 2,3 miljoner mark i statsbudgeten för att trygga dessa tjänster för glesbygdsområden och avsidens belägna trakter. Detta finansieringsbehov beräknas småningom avta.

Säkerhetsteknikcentralen

När säkerhetsteknikcentralen grundas sammanslås tekniska kontrollcentralens och Elinspektionscentralens myndighetsfunktioner. I samband med att det nya ämbetsverket grundas föranleds i synnerhet till följd av den verksamhet som överförs från Elinspektionscentralen avlönings- och konsumtionskostnader som inte tidigare har ingått i statsbudgeten. På motsvarande sätt förorsakar överföringen av den nuvarande tekniska kontrollcentralens myndighetsfunktioner och den personal som sköter dem till det nya ämbetsverket tilläggsutgifter till följd av att funktionerna skiljs åt och omorganiseras. Bland annat gäller detta anskaffning av egna ADB-system. Också utgifterna för resandet kommer att öka till följd av det internationella samarbete som EU-medlemskapet förutsätter och som hör till ämbetsverkets utgifter.

Innehållet i de utgifter som ankommer på säkerhetsteknikcentralen ändras till sin art i synnerhet i fråga om marknadstillsynen så att centralen i framtiden kommer att låta utföra utredningar och undersökningar. Målet är att ämbetsverket skall ha en liten sakkunnigpersonal som huvudsakligen av utomstående sakkunnig- och besiktningsorgan samt sakkunniga på marknaden köper de testningstjänster och en betydande del av de kontrolltjänster som behövs vid tillsynen och vid den utveckling och forskning som sammanhänger med denna. Detta innebär att de anslag som behövs för köp av tjänster ökar.

Grundandet av det nya ämbetsverket medför inga direkta ekonomiska verkningar för näringslivet eller hushållen. På längre sikt bedöms det att för näringslivet och hushållen samt för hela samhällsekonomin uppkommer inbe-

sparingar som en följd av att nivån för den tekniska säkerheten och pålitligheten blir bättre. Inom elsektorn kan förändringen i tillsynens och kontrollens karaktär komma att innebära en kostnadsstegring inom vissa områden, såsom besiktningen av hissar och tillgången till kompetens inom elsektorn. Detta beror främst på att kostnaderna inriktas på ett nytt sätt. Å andra sidan kommer det faktum att vissa kostnader, såsom de som föranleds av tjänster som sammanhänger med tillsyn och normberedning, börjar betalas ur statsbudgeten att minska Elinspektionscentralens kostnader och avgifter som uppbärs av kunderna.

De ekonomiska verkningarna sammanlagt

Reformen medför inga betydande ekonomiska verkningar ur samhällets synvinkel. Särskiljandet av uppgifterna och ibruktagningen av nya tillsynsmetoder, bl.a. marknadstillsyn, innebär åtminstone i begynnelsekedet för statsekonomin en ringa ökning av utgifterna, eftersom avsikten är att den kontrollverksamhet som inbringar inkomster inte längre skall ingå i statsbudgeten. Möjligheterna att täcka kostnaderna för marknadstillsynen avses bli särskilt utredda.

Reformen medför ett utgiftstillägg av engångsnatur om knappt 19 miljoner mark i statsbudgeten för 1995. Största delen av detta uppkommer av finansieringen av lokallösningen för det affärsverk som skall bildas (7,4 milj. mk) och av en förhöjning av grundkapitalet (8 milj. mk). Efter det skede då affärsverket bildas blir utgiftstillägget i statsbudgeten ca 20 miljoner mark. Utgångspunkten har varit att inkomstackumuleringen från myndighetsuppgifterna inte skall öka i begynnelsekedet.

4.2. Verknings i fråga om organisation och personal

Tekniska kontrollcentralen och säkerhetsteknikcentralen skall själva besluta om sin interna förvaltning och organiserandet av den.

Bildandet av ett affärsverk av tekniska kontrollcentralen och grundandet av säkerhetsteknikcentralen har inga direkta verkningar på personalen, eftersom den nuvarande kontrollcentralens personal med stöd av lagförslagen i propositionen direkt övergår i dessa organisa-

tioners tjänst. Dessutom är avsikten att vid säkerhetsteknikcentralen inrätta 30 nya tjänster för myndighetsuppgifter som sammanhänger med elsäkerheten. Dessa tjänster försöker man besätta med personal som blir ledig vid Elinspektionscentralen.

4.3. Miljöeffekter

Avsikten med grundandet av säkerhetsteknikcentralen och med bildandet av ett affärsverk av tekniska kontrollcentralen är att den nuvarande nivån på den tekniska säkerheten och pålitligheten skall kunna bibehållas också då det är frågan om bekämpning av miljöskador. Genom reformen eftersträvas en effektivare användning av resurserna för att den nivå som är nödvändig i fråga om miljöns säkerhet skall kunna uppnås genom att myndighetstillsynen ordnas på nytt sätt. Avsikten är inte att ämbetsverket och kontrollorganet skall göra dubblerande kontroller. Ämbetsverket skall ha i uppgift att på principnivå sörja för att de mål som ställts för att miljöskador skall kunna förhindras också kan realiseras samt i anslutning till detta komma med nödvändiga förslag om organiserandet av tillgången på kontrolltjänster och om ändringar av författningarna. Reformen ger också Tekniska kontrollcentralen bättre möjligheter än i dagens läge att utveckla olika tjänster för miljöbedömning och miljöinspektioner, med hjälp av vilka industrin och det övriga näringslivet kan minska de miljörisker som är förknippade med deras verksamhet.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Behoven att utveckla den tekniska kontrollverksamheten har utretts i samband med det arbete som den av statsrådet tillsatta kommittén för teknisk kontroll -91 (kommittébetänkande 1992:30) har gjort. Utgående från detta gavs den 3 december 1992 ett principbeslut av statsrådet om utvecklandet av den tekniska kontrollverksamheten. I principbeslutet är utgångspunkten för organiserandet av den tekniska kontrollverksamheten att dela upp uppgifterna i myndighetsuppgifter samt tekniska uppgifter. De tekniska kontroll- och testning-

suppgifterna skiljs åt från ämbetsverkens och organens myndighetsuppgifter. Kontroll- och testningsuppgifterna organiseras i funktionellt och ekonomiskt självständiga resultatenheter. De offentliga kontrollorganen ändras under en nödvändig övergångsperiod till aktiebolag eller affärsverk, om detta är möjligt.

Handels- och industriministeriet tillsatte den 25 februari 1993 en arbetsgrupp (TAVI-arbetsgruppen, handels- och industriministeriets arbetsgrupps- och kommissionsrapporter 20/1993) som fick i uppdrag bl.a. att för de ämbetsverks och organs del som utför teknisk kontroll på handels- och industriministeriets förvaltningsområde utreda hur myndighetsuppgifterna samt de tekniska kontroll- och testningsuppgifterna skall skiljas åt och hur de skall organiseras i enlighet med de principer som tas upp i statsrådets principbeslut av den 3 december 1992. Arbetsgruppen föreslog fyra alternativa lösningsmodeller för att skilja åt myndighetsuppgifterna och de tekniska uppgifterna. Fördelarna och nackdelarna med samt möjligheterna att realisera dessa modeller granskades sedan av arbetsgruppen. Den föreslog också att när affärsverk eller aktiebolag som utför tekniska uppgifter grundas eller omorganiserar bör konkurrenskraftiga, effektiva och ekonomiska enheter eftersträvas.

I statsrådets principbeslut av den 17 juni 1993 finns ett ställningstagande till åtgärder för att revidera centralförvaltningen och regionförvaltningen. Enligt detta utreds år 1994 vilken organisationsform som är lämplig för teknisk kontroll, affärsverk eller aktiebolag. Enligt de allmänna motiveringarna till statsbudgeten för 1994 utreds under år 1994 vilken organisationsform som lämpar sig för teknisk kontroll.

Finanspolitiska ministerutskottet behandlade den 22 mars 1994 ett alternativ, enligt vilket för tekniska kontrollcentralens och Elinspektionscentralens myndighetsuppgifter grundas ett ämbetsverk som lyder under handels- och industriministeriet samt för kontrollcentralens tekniska uppgifter ett statligt affärsverk. Ärendet var också uppe till behandling i finanspolitiska ministerutskottet den 20 december 1994.

Handels- och industriministeriet tillsatte den 6 april 1994 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att bl.a. följa, styra och koordinera åtskiljandet av de tekniska uppgifterna och myndighetsuppgifterna vid Elinspektionscentralen och tekniska kontrollcentralen. I arbetsgruppen finns

representanter för tekniska kontrollcentralen och Elinspektionscentralen samt för deras personal.

5.2. Remissutlåtanden

Handels- och industriministeriet begärde utlåtanden över TETAKO-kommitténs betänkande av ministerierna, de centrala ämbetsverken, industrins och näringslivets intresseorganisationer, kommunernas centralorganisationer samt viktiga arbetstagarorganisationer. I utlåtandena förhöll man sig huvudsakligen positivt till kommitténs förslag. Kritik framfördes bl.a. över de förslag som gällde normgivningen och arbetsfördelningen mellan ministerierna.

Handels- och industriministeriet begärde utlåtanden över TAVI-arbetsgruppens rapport av ministerierna, de viktigaste ämbetsverken, näringslivets organisationer samt arbetsmarknadsorganisationerna. Största delen av remissgivarerna stödde åtskiljandet av myndighetsuppgifterna och de tekniska uppgifterna till olika organisationer. Bland remissgivarerna var i synnerhet elsektorns organisationer väl representerade, eftersom utlåtande begärdes av alla Elinspektionscentralens medlemsorganisationer. Nästan alla organisationer inom elsektorn motsatte sig i synnerhet att de myndighetsuppgifter som sammanhänger med elsäkerheten skulle sammanföras med andra organisationer.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till den första tilläggsbudgeten för 1995 och avses bli behandlad i samband med den.

För att tekniska kontrollcentralens myndighetsuppgifter och tekniska uppgifter skall kunna skiljas åt måste den materiella lagstiftningen för kontrollcentralens verksamhetsområde ändras. Beredningen av nödvändiga författningssändringar har inletts. De författningsändringar som förutsätts för att myndighetsuppgifterna och de tekniska uppgifter som sammanhänger med elsäkerheten skall kunna skiljas åt beaktas vid beredningen av elsäkerhetslagen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om Tekniska kontrollcentralen

1 §. *Ställning inom förvaltningen.* Tekniska kontrollcentralen skall enligt vad som föreslås vara ett affärsverk inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde. Ministeriet skall ha i uppgift att allmänt övervaka och följa kontrollcentralens verksamhet. Handels- och industriministeriet bereder och föredrar för statsrådet de ärenden som gäller kontrollcentralen. Dessa är de ärenden som avses i 11 och 12 §§, 20 § 1 mom. och 27 § 2 mom. affärsverklagen. Handels- och industriministeriet skall besluta om kontrollcentralens resultat- och servicemål och andra verksamhetsmål inom de gränser som riksdagen godkänner i enlighet med vad som närmare stadgas i 7 §. Dessutom överförs på handels- och industriministeriet de ärenden som det i 14 § och 15 § 3 mom. affärsverklagen stadgas att statsrådet skall handha.

På tekniska kontrollcentralen skall affärsverklagen tillämpas. Den innehåller stadganden om de allmänna principerna för de statliga affärsverkens verksamhet, ekonomi och externa styrning. Genom den lag som nu föreslås kompletteras stadgandena i affärsverklagen samt utfärdas sådana stadganden som är nödvändiga p.g.a. kontrollcentralens särdrag.

2 §. *Verksamhetsområde och uppgifter.* Det föreslås att tekniska kontrollcentralens verksamhetsområde till sitt innehåll i huvudsak skall vara detsamma som i dagens läge. Detta gäller dock inte myndighetsverksamheten som föreslås bli överförd på säkerhetsteknikcentralen. Kontrollcentralen skall vara ett affärsverk som producerar kontroll-, certifierings-, bedömnings-, testnings-, mättnings-, kalibreringstjänster och andra motsvarande tjänster. Kontrollcentralen kan också idka annan affärsverksamhet i anslutning till dessa tjänster. Kontrollcentralens verksamhetsområde bör vara tillräckligt omfattande för att det skall vara möjligt att utveckla tjänstehelheter och beakta kundernas behov bättre än i dagens läge. Kontrollcentralen skall dessutom sköta de bas-serviceuppgifter som sammanhänger med dess verksamhetsområde och som överenskomms om när servicemålen och andra verksamhetsmål samt resultatmålen slås fast. Till dessa basser-

viceuppgifter kan t.ex. höra att säkerställa tillgången på tjänster i hela landet, särskilt i glesbygdsområden och avses belägna trakter eller att upprätthålla vissa tjänster som är nödvändiga för landets industri och övriga näringsliv men som har ringa efterfrågan.

En viktig uppgift för tekniska kontrollcentralen skall vara att producera kontroller, testningar och övriga tjänster som förutsätts i bestämmelser och föreskrifter och som är nödvändiga för att bekämpa person-, egendoms- och miljöskador. Verksamheten skall basera sig på särskild sakkunskap om teknisk säkerhet och pålitlighet samt på kontinuerligt upprätthållande och utvecklande av denna. Kontrollcentralen skall kunna agera både inom landet och utomlands.

3 §. *Service- och verksamhetsmål.* Tekniska kontrollcentralen skall sörja för ett ändamålsenligt utbud av de tjänster som kontrollcentralen tillhandahåller samt utvecklandet av dem. Kontrollcentralen skall när den utvecklar tjänsterna utöver sina kunders behov också beakta hela samhällets behov. Ur kundernas synvinkel, d.v.s. de företag, myndigheter och medborgare som använder sig av kontrollcentralens tjänster, ställs som krav att kontrollcentralen kan producera tjänster ekonomiskt, i tillräcklig mån och med tillräckligt hög nivå samt agera på det sätt som förutsätts i det europeiska kontrollsystemet.

Utöver de servicemål som nämns i paragrafen kan riksdagen med stöd av affärsverklagen vid behov ställa närmare servicemål och andra verksamhetsmål.

4 §. *Upplåning.* I enlighet med 8 § 1 mom. affärsverklagen kan Tekniska kontrollcentralen ta upp lån med en återbetalningstid som är kortare än ett år samt leveranskredit. I enlighet med 2 mom. i samma paragraf kan kontrollcentralen i lagen om centralen beviljas rätt att med riksdagens samtycke också ta upp ett sådant lån vars återbetalningstid är längre än ett år. Enligt vad som föreslås skall kontrollcentralen beviljas rätt enligt nämnda paragraf att uppta ett långfristigt lån. Upplåningen skall ske i enlighet med affärsverklagen inom de gränser och med de villkor som statsrådet har ställt.

Det kan finnas behov att ta lån för olika slags investeringar, såsom finansiering av större investeringar i kontroll- och testningsutrust-

ning. Lånet kan också användas för att korrigera ett finansieringsläge som har försämrats till följd av störningar på arbetsmarknaden eller någon annan yttre omständighet samt dessutom för att genomföra de ekonomiska arrangemangen under ett övergångsskede.

5 §. *Prissättning.* I enlighet med 7 § affärsverkslagen skall Tekniska kontrollcentralen fastställa de priser som uppbärs för de tjänster som kontrollcentralen har producerat. Utgångspunkten är att priserna skall fastställas på affärsekonomiska grunder. Detta förutsätter att kontrollcentralens tjänster prissätts så att affärsverkets kostnader, till vilka också hör avskrivningar på anläggningstillgångarna, och de avkastningskrav som har ställts på det investerade kapitalet täcks med intäkterna från rörelsen. Vid prissättningen skall dessutom de mål för servicen och för den övriga verksamheten som har ställts på affärsverket beaktas. Genom förordning stadgas dock om de tjänster för vilka statsrådet bestämmer priserna eller den allmänna prisnivån.

6 §. *Ersättning.* Enligt 9 § affärsverkslagen kan i statsbudgeten tas upp ett anslag för den ersättning som beviljas affärsverket för en viss uppgift samt för att målen för servicen och för den övriga verksamheten skall kunna uppnås. Ersättningar kan beviljas för drifts- och investeringsutgifter, upprätthållande av en viss verksamhet eller en del av en sådan, sänkning av priserna, skötsel av uppgifter som är affärsekonomiskt olönsamma eller en uppgift som har karaktären av ett uppdrag.

Av särskilda skäl kan priset på tekniska kontrollcentralens basserviceuppgifter fastslås så att det är lägre än vad som är affärsekonomiskt lönsamt. Avsikten är att ett pris som är lägre än det affärsekonomiskt lönsamma priset skall användas ytterst begränsat. Affärsekonomisk lönsamhet skall eftersträvas i alla delar av kontrollcentralens verksamhet när de yttre omständigheterna inte hindrar detta.

Enligt 7 § affärsverkslagen skall vid fastställandet av priserna beaktas de mål för servicen och för den övriga verksamheten som riksdagen har ställt på affärsverket. Kontrollcentralen förorsakas årligen extra kostnader när den erbjuder och upprätthåller tekniska kontrolltjänster på områden utanför industricentren. För att tillgången på dessa tjänster skall kunna säkerställas i avsides belägna trakter och på glesbygdsområden är det nödvändigt att i statsbudgeten årligen ta in ett anslag för detta.

På tekniska kontrollcentralen ankommer att producera viss basservice för vilken kostnaderna är större än intäkterna. Person-, drifts- och kapitalkostnaderna stiger till följd av den mininivå som verksamheten förutsätter till en nivå som motsvarande inkomstföring inte kan täcka till följd av den ringa efterfrågan. Om alla kostnader uppbärs direkt av kunderna blir priset på de enskilda prestationerna oskäligt högt. Å andra sidan är det skadligt för industrin och näringen i branschen om dessa verksamheter dras in såsom olönsamma. Ersätande tjänster blir man i så fall tvungen att eventuellt skaffa från utlandet, tillgången till dem kan ifrågasättas och företaget blir eventuellt tvunget att upphöra med sin verksamhet eller att begränsa verksamheten på marknaden till följd av avsaknaden av tjänsten. Till följd av detta föreslås det att kontrollcentralen skall ersättas för de extra kostnader som föranleds av att den sköter vissa onlönsamma uppgifter. Enligt paragrafen är kontrollcentralen skyldig att sköta en dylik uppgift inom gränserna för inflytande inkomster och nämnda ersättning, om inte detta har beaktats när resultatmålen ställdes.

I det europeiska systemet för kontroll av produkter kan varje land anmäla så många organ som det anser nödvändigt som sådana som producerar s.k. tredje parts testningar och kontroller i de fall som förutsätts i EG-direktiven. Med tanke på industrins verksamhetsbetingelser och export av produkter är det viktigt att säkerställa att de testnings- och kontrolltjänster av anmälda organ som behövs finns att tillgå i vårt land. Tekniska kontrollcentralens verksamhet som ett anmält organ enligt det europeiska kontrollsystemet förutsätter att de basfärdigheter som gäller testningsverksamheten utvecklas. I synnerhet i begynnelsekedet förorsakar dessa investeringar kontrollcentralen kostnader som inte på kort sikt kan uppbäras direkt av kunderna. Avsikten är att också dessa kostnader skall täckas med ett anslag som tas in i statsbudgeten.

7 §. *Styrning som utövas av handels- och industriministeriet.* I enlighet med 10 § affärsverkslagen skall riksdagen godkänna de centrala målen för tekniska kontrollcentralens service och övriga verksamhet. Enligt vad som föreslås skall handels- och industriministeriet efter detta besluta om målen för kontrollcentralens service och övriga verksamhet inom de gränser som riksdagen godkänner samt om resultatmålet

och vid behov om delar av det. Ministeriet skall också besluta om de mål för kontrollcentralens ekonomi och verksamhet som gäller tidsperioder på över ett år. Avsikten är att handels- och industriministeriet vid behov skall kunna precisera de mål som ställts för kontrollcentralen. I förslaget har den bestämmanderätt som enligt 11 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt 12 § 2 mom. affärsverkslagen ankommer på statsrådet i enlighet med 26 § affärsverkslagen överförs på handels- och industriministeriet.

I fråga om ersättning för kostnader som uppkommer av att Tekniska kontrollcentralen sköter en uppgift eller skyldighet som centralen har getts eller uppnår ett uppställt service- eller verksamhetsmål överförs avgörandet med stöd av 26 § affärsverkslagen till handels- och industriministeriet.

8 §. *Tillsättande av styrelse och utnämning av verkställande direktör.* Dessutom stadgas att handels- och industriministeriet skall ha i uppgift att tillsätta Tekniska kontrollcentralens styrelse och befria den från uppdraget i enlighet med 14 § affärsverkslagen samt att utnämna och säga upp kontrollcentralens verkställande direktör i enlighet med 15 § 3 mom. affärsverkslagen. I övrigt skall på kontrollcentralens styrelse och verkställande direktör tillämpas vad som stadgas i affärsverkslagen.

9 §. *Närmare stadganden.* Genom förordning skall stadgas närmare bl.a. om styrelsens sammansättning och uppgifter, behörighetskraven för den högsta ledningen samt om jäv och sekretessplikt.

10 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft den 1 november 1995. Samtidigt upphävs lagen om den nuvarande tekniska kontrollcentralen jämte ändringar.

Enligt paragrafen skall åtgärder för verkställandet av lagen kunna vidtas innan den träder i kraft. Omständigheter som kräver sådan verksamhet är bl.a. planeringen och organiserandet av verksamheten, frågor som gäller verksamhetslokaler, arrangerandet av utbildning för den personal som övergår till affärsverket och förberedelseuppgifter för marknadsföring.

11 §. *Övergångsstadganden.* Avsikten med paragrafen är att undvika oklara befogenhetsförhållanden när lagen träder i kraft samt att garantera att statens rättigheter, fördelar och skyldigheter kan bibehållas. Avsikten är också att trygga utomstående rättsinnehavares ställning när Tekniska kontrollcentralens organisa-

tionstyp ändras. En kontrollcentral med affärsverksform skall fortsätta med den nuvarande tekniska kontrollcentralens verksamhet och svara för de uppgifter som enligt lag och förordning har ankommit på den nuvarande kontrollcentralen och som inte genom lag eller förordning ges i uppgift åt säkerhetsteknikcentralen. Syftet är att revidera den materiella lagstiftningen om tekniska kontrollcentralens verksamhetsområde samtidigt med den föreslagna lagen på så sätt att uppgifterna i regelsystemet klart skall fördelas antingen på kontrollcentralen enligt den föreslagna lagen eller på den säkerhetsteknikcentral som skall grundas.

Tjänsterna samt personalen i ordinarie tjänste- och arbetsavtalsförhållande vid den nuvarande tekniska kontrollcentralen skall överföras till den Tekniska kontrollcentral som avses i den föreslagna lagen, om inte annat stadgas i lagen om säkerhetsteknikcentralen. Personalen bibehåller sina tidigare rättigheter och skyldigheter. Kontrollcentralens överdirektör blir verkställande direktör för Tekniska kontrollcentralen.

Den Tekniska kontrollcentral som avses i den föreslagna lagen skall i samarbete med säkerhetsteknikcentralen sköta de förvaltnings- och bokföringsuppgifter som har ankommit på den nuvarande tekniska kontrollcentralen. På detta sätt kan behandlingen av dessa ärenden slutföras smidigt och ändamålsenligt.

1.2. Lagen om säkerhetsteknikcentralen

1 §. *Administrativ ställning och uppgifter.* Säkerhetsteknikcentralen skall vara underställd handels- och industriministeriet. Ämbetsverket har i uppgift att övervaka den tekniska säkerheten och pålitligheten för att förhindra person-, egendoms- och miljöskador. Ämbetsverket skall också övervaka att produkterna överensstämmer med kraven. Uppgiftsområdet fastställs i speciallagstiftningen och skall i begynnelsekedet vara detsamma som för den nuvarande tekniska kontrollcentralens myndighetsverksamhet. Utöver detta skall ämbetsverket också sköta myndighetsuppgifter utgående från ellagstiftningen. Innehållet i uppgifterna och ämbetsverkets verksamhetsmetoder skall även preciseras områdesvis i specialförfattningarna. En av ämbetsverkets uppgifter skall vara att ordna marknadstillsynen av produkter

och att sörja för denna. Med avvikelse från den tekniska kontrollverksamhetens allmänna uppgiftsfördelning skall ämbetsverket sköta kontrolluppgifter som anknyter till behandlingen av tillstånd till industriell hantering och upplagring av kemikalier.

Ämbetsverket skall också ha i uppgift att idka samarbete med myndigheter både på nationell och internationell nivå, att delta i utvecklandet av infrastrukturen för den tekniska kontroll- och testningsverksamheten samt att främja den tekniska säkerheten och pålitligheten på sitt verksamhetsområde bl.a. genom att företa undersökningar och utredningar samt utöva informations- och utbildningsverksamhet i branschen. Lagstiftningen om teknisk kontroll kommer att ändras kraftigt under de närmaste åren till följd av den europeiska integrationen. I anslutning till detta skall ämbetsverket ha i uppgift att följa EG-direktivens utveckling på verksamhetsområdet samt att bistå handels- och industriministeriet vid beredningen av stadganden och bestämmelser. Dessutom skall säkerhetsteknikcentralen kunna ges också andra uppgifter.

Säkerhetsteknikcentralen skall sörja för att de uppgifter den har getts fullgörs bl.a. genom att köpa nödvändiga sakkunnigtjänster i fråga om kontroll, testning, bedömning och annat. På detta sätt kan ämbetsverket sköta sina uppgifter smidigt och effektivt.

Säkerhetsteknikcentralen skall sköta vissa av mätteknikcentralens förvaltnings-, ekonomiförvaltnings- och planeringsuppgifter enligt vad om detta stadgas genom förordning. Motsvarande uppgifter har skötts av den nuvarande tekniska kontrollcentralen, från vilken de med stöd av den föreslagna lagen skall överföras på säkerhetsteknikcentralen.

2 §. *Underleveranser.* Det är nödvändigt att för säkerhetsteknikcentralen reservera en möjlighet att använda tjänster av utomstående då det gäller att utföra undersökningar, utredningar och andra uppgifter som hör till dess verksamhetsområde.

3 §. *Direktion.* I ledningen för säkerhetsteknikcentralen skall finnas en direktion om vars uppgifter, sammansättning och tillsättande skall stadgas genom förordning. I direktionen skall finnas representanter för intressegrupper som är viktiga för centralen.

4 §. *Tillsynsavgift.* Verksamheten vid säkerhetsteknikcentralen skall finansieras ur statsbudgeten. Ifall kostnaderna för tillsynen kan

inriktas på en tillräckligt avgränsad grupp är det motiverat att också uppbära kostnaderna för verksamheten av dem. Eftersom lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) inte helt klart stöder rätten att uppbära tillsynsavgifter, föreslås att genom förordning vid behov skall kunna stadgas om att kostnaderna för särskilt fastställda verksamheter skall kunna täckas med årliga tillsynsavgifter.

5 §. *Närmare stadganden.* Närmare stadganden om verksamheten skall utfärdas genom förordning.

6 §. *Ikraftträdande.* Det föreslås att lagen om säkerhetsteknikcentralen skall träda i kraft den 1 november 1995. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan den träder i kraft. Detta är nödvändigt för att verksamheten skall kunna planeras och organiseras redan innan ämbetsverket inrättas.

7 §. *Övergångsstadganden.* Den nuvarande tekniska kontrollcentralens tillsynsuppgifter och andra myndighetsuppgifter övergår på säkerhetsteknikcentralen. Den nuvarande kontrollcentralens övriga uppgifter kvarstår hos Tekniska kontrollcentralen som blir ett affärsverk. Avsikten med paragrafen är att undvika oklara befogenhetsförhållanden när lagen träder i kraft samt att garantera att statens rättigheter, förmåner och skyldigheter kan bibehållas. Syftet är att revidera den materiella lagstiftningen om tekniska kontrollcentralens verksamhetsområde på det sätt som uppgiftsfördelningen mellan ämbetsverket och affärsverket förutsätter så att reformen kan träda i kraft samtidigt med den föreslagna lagen. På säkerhetsteknikcentralen skall dessutom överföras de tillsynsuppgifter och andra myndighetsuppgifter som hör till Elinspektionscentralen i enlighet med vad som stadgas särskilt genom förordning.

Tjänsterna vid den nuvarande tekniska kontrollcentralen överförs i fråga om tillsyns- och myndighetsuppgifterna till säkerhetsteknikcentralen. Motsvarande personal i ordinarie tjänste- och arbetsförhållande övergår till ämbetsverket och bibehåller de rättigheter och skyldigheter som sammanhänger med det tidigare anställningsförhållandet.

Säkerhetsteknikcentralen skall i samarbete med Tekniska kontrollcentralen, som har blivit affärsverk, sköta de förvaltnings- och bokföringsuppgifter som har ankommit på den nuvarande tekniska kontrollcentralen också efter

den 1 november 1995 i den mån det finns behov av detta.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Avsikten är att närmare stadganden om verkställigheten av lagarna om Tekniska kontrollcentralen och säkerhetsteknikcentralen skall utfärdas genom förordning.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 november 1995.

1.

Lag

om Tekniska kontrollcentralen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Ställning inom förvaltningen

Tekniska kontrollcentralen är ett statligt affärsverk inom handels- och industriministeriets förvaltningsområde.

På tekniska kontrollcentralen tillämpas lagen om statens affärsverk (627/87), om inte något annat stadgas i denna lag.

2 §

Verksamhetsområde och uppgifter

Tekniska kontrollcentralen utövar kontroll-, certifierings-, bedömnings-, testnings-, mätning- och kalibreringsverksamhet och annan motsvarande verksamhet samt producerar tjänster som sammanhänger med denna affärsverksamhet. Dessutom svarar kontrollcentralen för den basservice inom dess verksamhetsområde om vilken överenskoms när målen för servicen och övriga verksamhetsmål samt resultatmålen ställs.

Genom förordning och statsrådsbeslut kan Tekniska kontrollcentralen också ges andra uppgifter som lämpar sig för den.

3 §

Service- och verksamhetsmål

Tekniska kontrollcentralen skall med beak-

4. Lagstiftningsordning

De föreslagna lagarna kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. De stadganden som affärsverksreformen förutsätter och som avviker från regeringsformen ingår i affärsverkslagen som har stiftats med stöd av 67 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

tande av kundernas och hela samhällets behov se till att det finns ett ändamålsenligt utbud av tjänster som hör till dess åligganden och att tjänsterna utvecklas.

4 §

Upplåning

Tekniska kontrollcentralen får enligt riksdagens samtycke ta upp lån vars återbetalningstid är minst ett år.

5 §

Prissättning

Genom förordning stadgas om de tjänster för vilka statsrådet bestämmer priserna eller den allmänna prisnivån.

6 §

Ersättningar

För ersättande av kostnader som har åsamkats Tekniska kontrollcentralen av att den har skött en viss uppgift eller skyldighet eller av att den har uppnått ett uppställt service- eller verksamhetsmål kan i statsbudgeten tas in ett anslag eller också kan den därav förorsakade belastningen beaktas när centralens resultatmål ställs upp. Tekniska kontrollcentralen skall fullgöra en sådan uppgift med beaktande av affärsekonomiska synpunkter och de uppställda resultatmålen enligt ersättningen och inkomsterna av uppgiften.

7 §

Styrning som utövas av handels- och industriministeriet

Sedan riksdagen har godkänt statsbudgeten och Tekniska kontrollcentralen har lagt fram sin preliminära resultat- och finansieringsplan skall handels- och industriministeriet besluta om

1) målen för kontrollcentralens tjänster och för den övriga verksamheten inom de gränser som riksdagen godkänner,

2) kontrollcentralens resultatmål och vid behov om delar av det, samt om

3) de mål för ekonomin och verksamheten som gäller en längre tidsperiod än ett år.

Handels- och industriministeriet beslutar också om beviljande av de ersättningar till Tekniska kontrollcentralen som avses i 6 §.

8 §

Tillsättande av styrelse och utnämning av verkställande direktör

Handels- och industriministeriet tillsätter och entledigar Tekniska kontrollcentralens styrelse samt utnämner och säger upp kontrollcentralens verkställande direktör med iakttagande av övrigt av vad som stadgas i lagen om statens affärsverk.

9 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 november 1995.

Genom denna lag upphävs lagen den 20 januari 1984 om tekniska kontrollcentralen (65/84) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

11 §

Övergångsstadganden

Sådana andra uppgifter än myndighetsuppgifter som i lag eller förordning har stadgats ankomma på Tekniska kontrollcentralen samt rättigheter och skyldigheter med anknytning till dessa överförs på Tekniska kontrollcentralen som nämns i denna lag, om inte något annat stadgas genom lag eller förordning.

Tjänsterna vid tekniska kontrollcentralen överförs till Tekniska kontrollcentralen som nämns i denna lag, om inte något annat stadgas i lagen om säkerhetsteknikcentralen (/). Tjänsterna kan överföras utan tjänstemannens samtycke. Tekniska kontrollcentralens personal i arbetsavtalsförhållande övergår till Tekniska kontrollcentralen, som nämns i denna lag. Personalen bibehåller sina rättigheter och skyldigheter från det tidigare anställningsförhållandet.

Tekniska kontrollcentralens överdirektör blir verkställande direktör för Tekniska kontrollcentralen som nämns i denna lag.

Tekniska kontrollcentralen som nämns i denna lag skall i samarbete med säkerhetsteknikcentralen sköta de bokföringsuppgifter som har ankommit på tekniska kontrollcentralen såsom räkenskapsverk.

2.

Lag**om säkerhetsteknikcentralen**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Administrativ ställning och uppgifter

Säkerhetsteknikcentralen, som är underställd handels- och industriministeriet, har till uppgift att övervaka teknisk säkerhet och pålitlighet för förhindrande av person-, egendoms- och

miljöskador samt att övervaka att produkter stämmer överens med kraven på det sätt som stadgas eller bestäms särskilt om detta. Säkerhetsteknikcentralen har dessutom till uppgift att främja teknisk säkerhet och pålitlighet inom sitt verksamhetsområde.

Dessutom sköter centralen de övriga uppgifter som genom lag eller förordning stadgas ankomma på den.

Säkerhetsteknikcentralen sköter mätteknikcentralens förvaltningsuppgifter och uppgifter som gäller ekonomiförvaltningen samt planeringsuppgifter på det sätt som genom förordning stadgas om detta.

2 §

Underleveranser

Säkerhetsteknikcentralen kan använda sakkunniga och ingå avtal med myndigheter, sammanslutningar och enskilda personer om utförande av undersökningar, utredningar och andra uppgifter som hör till dess verksamhetsområde.

3 §

Direktion

Säkerhetsteknikcentralen har en direktion om vars uppgifter, sammansättning och tillsätande stadgas genom förordning.

4 §

Tillsynsavgift

Genom förordning kan stadgas att hos verksamhetsidkare som är föremål för tillsyn enligt denna lag i fråga om vissa funktioner skall uppbaras en årlig tillsynsavgift för täckande av kostnaderna.

När avgiften påförs skall lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) iakttas.

Helsingfors den 24 maj 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

5 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 november 1995.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

7 §

Övergångsstadganden

På säkerhetsteknikcentralen övergår de tillsynsuppgifter och andra myndighetsuppgifter som enligt lag eller förordning har ankommit på Tekniska kontrollcentralen samt de rättigheter och skyldigheter som sammanhänger med dessa uppgifter. På säkerhetsteknikcentralen övergår också enligt vad som stadgas särskilt genom förordning de tillsynsuppgifter och andra myndighetsuppgifter som i lag eller förordning stadgats ankomma på den offentligt-rättsliga föreningen Elinspektionscentralen.

Tjänsterna vid Tekniska kontrollcentralen blir för de uppgifters del som nämns i 1 mom. tjänster vid säkerhetsteknikcentralen. Tjänsterna kan överföras utan tjänstemannens samtycke. Kontrollcentralens personal som sköter dessa uppgifter i arbetsavtalsförhållande övergår i samma mån till motsvarande uppgifter vid säkerhetsteknikcentralen i tjänsteförhållande.

Om skötseln av de bokföringsuppgifter som ankommer på tekniska kontrollcentralen när denna lag träder i kraft stadgas särskilt.

Handels- och industriminister *Antti Kalliomäki*

